

ได้กวันวาน...เด็กวันนี้

พุทธพรชัย มณีศรี

อดีตที่ปรึกษาระบบราชการ

(เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล ๑๐) สำนักงาน ก.พ.

“สวัสดี” “ขอโทษ” และ “ขอบคุณ”

ฉบับที่แล้ว ลุงได้กล่าวถึงพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งได้บังคับให้นักเรียน “เก่ง ดี มีสุข”

ทั้งนี้ ตามความเห็นของลุง “ดี” หมายถึงการเป็นคนดี และคนดีนั้นต้อง ดีทั้งกาย วาจาและใจ โดยลุงได้พูดเฉพาะ “กายดี” ไปแล้ว

ฉบับนี้ลุงก็ขอพูดต่อ ยังไม่ถึงถึงวาจาซะทีเดียว เพราะ ยังมีการเชื่อมโยงระหว่างกายและวาจาก่อน

สิ่งที่ลุงอยากเห็นมากๆ ในสังคมไทย สังคมที่กำลังมีการแข่งขันหรือการแข่งขันทันอย่างรุนแรงเกิดขึ้น เป็นเพียงความแตกต่างทางความคิดไม่ใช่ความแตกแยก

และสิ่งที่จะไม่ทำให้เกิดความแตกแยก ก็คือการใช้ความอ่อนน้อมเข้าหากัน

การอ่อนน้อมที่ลุงอยากกล่าวถึงในวันนี้ ก็คือการอ่อนน้อมพร้อมๆ กับการกล่าวคำว่า “สวัสดี” “ขอโทษ” และ “ขอบคุณ” ในแต่ละโอกาส

เริ่มจากการกล่าวคำว่า “สวัสดี” ก่อน

เมื่อพบกับผู้ที่มีอาวุโสกว่า คนไทยน้อมตัวลงแล้ว ยกมือไหว้ พร้อมๆ กับการกล่าวคำว่า “สวัสดี”

การไหว้เป็นเสน่ห์ของคนไทย คนทั่วโลกรู้จักคนไทย ก็มาจากการไหว้ในส่วนหนึ่ง

ไหว้ของคนไทยเป็นเอกลักษณ์ที่ชาติอื่นลอกเลียนได้ยาก

เป็นเพราะแม้แต่ชาติอื่นจะไหว้กันบ้าง แต่หากเห็นภาพการไหว้โดยไม่เห็นหน้า ก็อาจเดาได้ไม่ยากว่าเป็นคนไทยหรือไม่

การไหว้พร้อมกับกล่าวคำว่า “สวัสดี” เหมือนกับการที่ฝรั่งเจอกันแล้วจับมือกัน พร้อมกับทักทายว่า “Hello” นั้นแหละ

ดังนั้น ไม่ว่าจะเจอกันทุกวัน เราก็ไหว้พร้อมกับการกล่าวคำว่า “สวัสดี” ได้ทุกวัน

ปู่ย่าตายายของลุงสอนลุงไว้ว่า มือลิบนั้นมัน ไม่ต้องซื้อต้องหา ไหว้เขาไปเถอะ

เพราะนอกจากได้รับคำชมในใจจากผู้ที่ได้รับการไหว้ว่าเราเป็นเด็กดี มีสัมมาคารวะ รู้จักนอบน้อมต่อตนแล้ว ยังเป็นการรักษาวินัยธรรมไทยที่ดีได้อีกทางหนึ่งด้วย

ลุงอยากเห็นหนูๆ ทั้งหลาย หัดไหว้พร้อมกับการกล่าวคำว่า “สวัสดี” บ่อยครั้ง จนเป็นนิสัย

ใครไม่ทำก็ไม่ต้องไปสนใจเขา เราทำของเราคนเดียวก็ได้ เพราะสิ่งที่เรานั้นเป็นสิ่งดี เป็นสิ่งที่บรรพบุรุษของเรา

ได้ถือปฏิบัติมาอย่างยาวนาน จนเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยดังที่ลุงได้กล่าวแล้ว

สำหรับผู้ที่ได้กล่าวแล้ว สำหรับผู้ที่เด็กกว่าเรา เมื่อเจอกันเราก็ก้าวคำว่า “สวัสดี” โดยไม่จำเป็นต้องไหว้ก็ได้

ถือว่าเป็นการกระตุ้นเตือนให้ผู้ที่ได้กล่าวแล้ว กล่าวคำว่า “สวัสดี” พร้อมกับยกมือไหว้เราด้วย

ประการที่สอง ก็คือการกล่าวคำว่า “ขอโทษ”

หนูๆ ลองคิดดูนะว่า หากใครมาเหยียบเท้าเราแล้ว เดินหนีไป กับคนที่เหยียบเท้าเราแล้วกล่าวคำว่า “ขอโทษ” ในทันที เราจะรู้สึกอย่างไรกับคนทั้งสองนั้น

สำหรับคนทั่วไปก็คงคิดว่า คนแรกนั้น เจตนาจะแกล้งเหยียบเท้าเรา แต่คนหลังเหยียบเท้าเราโดยไม่เจตนา และจะรู้สึกโกรธคนแรกในทันที แต่สำหรับคนหลังนั้นเราจะให้อภัย

ทั้งๆ ที่ ทั้งคนแรกและคนหลังอาจจะไม่ได้เจตนาเหยียบเท้าเราด้วยกันทั้งคู่

ดังนั้น ขอให้หัดขอโทษในทันที ที่เราทำอะไรผิดพลาดไป ทั้งผิดพลาดน้อยหรือผิดพลาดมาก

ผู้ที่เราทำผิดด้วย ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็กกว่า ก็คงพร้อมที่จะให้อภัยเราหรือยกโทษให้เรา หากเรากล่าวคำว่า “ขอโทษ”

ประการสำคัญ เมื่อขอโทษแล้ว อย่ากระทำผิดในเรื่องเดิมซ้ำๆ ก็แล้วกัน เพราะคำขอโทษก็ไม่เกิดประโยชน์

การกล่าวคำว่า “ขอโทษ” กับผู้ที่มีอาวุโสกว่าเรา เราต้องน้อมตัวลงไหว้ด้วย ส่วนผู้ที่มีอาวุโสน้อยกว่าเรา อาจกล่าวคำว่า “ขอโทษ” โดยไม่ต้องไหว้ก็ได้

คำสุดท้ายก็คือคำว่า “ขอบคุณ”

การขอบคุณนั้น เราควรกล่าวคำว่า “ขอบคุณ” ในทันทีที่มีผู้ใดให้ความอนุเคราะห์หรือช่วยเหลือเรา รวมทั้งให้ของแก่เรา

และการกล่าวคำขอบคุณ อาจจะแตกต่างกับการกล่าวคำสวัสดิ์กับคำว่าขอโทษอยู่บ้าง

เพราะเรามักจะไหว้พร้อมๆ กับการกล่าวคำว่า “ขอบคุณ” ทั้งผู้ที่มีอาวุโสกว่า อาวุโสเท่ากันหรืออ่อนอาวุโสกว่าเราก็ได้

เมื่อเรากล่าวคำว่า “ขอบคุณ” ผู้ที่ “ให้” เรา ก็อยากจะ “ให้” เราอีก

การไหว้ พร้อมๆ กับการกล่าวคำว่า “สวัสดี” “ขอโทษ” และ “ขอบคุณ” นี้ ลุงปฏิบัติมาโดยตลอด ทั้งกับคนไทยและคนต่างชาติ (แน่นอนจะหนู คนต่างชาติก็ต้องกล่าวเป็นภาษาอังกฤษ)

จนอาจกล่าวได้ว่า ลุงได้ปฏิบัติมาจนเป็นนิสัย

ลุงจึงอยากให้หนูๆ ได้นิสัยดีๆ อย่างนี้ติดตัวไว้ด้วย

กล่าวคำว่า “สวัสดี” “ขอโทษ” และ “ขอบคุณ” ให้เป็นเนนะหนูนะ... (๗)

